

ПАМ'ЯТКА ДЛЯ НАУКОВЦЯ: ПОРЯДОК ПОВОДЖЕННЯ З ДАНИМИ ТА ПУБЛІКАЦІЇ В УМОВАХ ВІДКРИТОЇ НАУКИ

1. Порядок зберігання наукових даних (Data Storage)

Інститут: Усі дані, отримані під час виконання НДР, ініціативних чи пошукових робіт (якщо використано ресурси Інституту), є службовими об'єктами. Вони мають зберігатися виключно на офіційних серверах, локальних мережесхвищах Інституту або в персональному кабінеті інституційного Репозиторію.

Заборона на приватні хмари: Категорично заборонено зберігати первинні «сирі» масиви службових даних та комерційну таємницю на особистих Google-дискках, Dropbox чи сторонніх серверах.

Оцифрування колекцій: Якщо ви працюєте з матеріальними науковими колекціями (біологічні, музейні зразки тощо), інформація про нові надходження має бути внесена до цифрової колекційної бази даних протягом **30 календарних днів**.

Маскування координат (Воєнний стан & Червона книга): При зберіганні та підготовці геопросторових даних (координат знахідок) обов'язково застосовуйте генералізацію (округлення до двох знаків або прив'язку до великої сітки), якщо:

- знахідка розташована поруч із об'єктами логістики, військової чи критичної інфраструктури (вимога воєнного стану);
- об'єкт належить до рідкісних видів чи Червоної книги України (захист від браконьєрства).

2. Процедура погодження та оприлюднення даних

План управління даними (DMP): Складається на початку НДР. Зразки та консультації щодо його заповнення надає Куратор з управління даними (Data Steward).

FAIR-валідація: Перед депонуванням покажіть датасет Куратору для перевірки відповідності міжнародним форматам, метаданим (наприклад, *Darwin Core*) та правильного підбору ліцензії (переважно *Creative Commons*).

Перевірка на комерційну таємницю (Пункт 9 Положення НАНУ): Переконайтеся, що дані не містять ознак винаходу, корисної моделі чи ноу-хау, які Інститут планує патентувати. Якщо є сумніви — зверніться до Робочої групи з відкритої науки.

Рішення про обмеження: Якщо дані визнано конфіденційними, Робоча група дозволяє опублікувати лише метадані (опис, автори), а сам масив даних залишається закритим або на нього накладається ембарго (відтермінування публікації).

3. Подання статей до журналів із різними умовами доступу

Журнали Відкритого доступу (Open Access / Gold & Diamond)

Ваші дії з даними: Журнал вимагатиме посилання на датасет. Ви повинні заздалегідь депонувати свої дані в інституційний Репозиторій Інституту, отримати на них DOI і вказати це посилання у статті (в розділі *Data Availability Statement*).

Важливо: Переконайтеся, що ліцензія журналу (наприклад, CC-BY) не суперечить інтересам Інституту (якщо дані комерційно привабливі, погоджуйте публікацію з Робочою групою).

Гібридні журнали (Hybrid)

Ваші дії з даними: Навіть якщо сама стаття буде під замком (на умовні 12–24 місяці), видавництва все одно вимагають відкриття первинних даних дослідження. Дійте за стандартною схемою: депонуйте дані в Репозиторій Інституту, але, якщо журнал вимагає ексклюзивності до моменту виходу номера, встановіть у Репозиторії режим ембарго на датасет на відповідний термін.

Традиційні закриті журнали (Subscription / Paywall)

Ваші дії з даними: Якщо журнал забороняє викладати дані у відкритий доступ, посилаючись на передачу авторських прав видавництву (*Copyright Transfer Agreement*), ви **зобов'язані** внести дані до внутрішнього (закритого) контуру зберігання Інституту, а у відкритому Репозиторії Інституту опублікувати **виключно метадані** із приміткою: «Дані надаються за запитом з дозволу установи». Це захистить Інститут від втрати прав на ОІВ, а вас — від порушення умов журналу.